

ELEKTRONİK İMZALARA İLİŞKİN UNCITRAL MODEL KANUN TASARISI (2001)*
(UNCITRAL Elektronik Ticaret Çalışma Grubunun 18–19 Eylül 2000 tarihinde Viyana’da yapılan 37. toplantısında onaylanan şekliyle)

Uygulama Alanı**

Madde 1

Bu Kanun, elektronik imzaların ticari faaliyetler¹ bağlamında² kullanılması halinde uygulanacaktır. Kanun, tüketicilerin korunmasını amaçlayan herhangi bir kanun hükmünün üstünlüğünü geçersiz kılmaz.

Tanımlar

Madde 2

Bu Kanun’un uygulanmasında:

- a. “Elektronik imza” veri mesajı ile ilintili olarak imza sahibini teşhis etmede kullanılabilen ve veri mesajında yer alan bilginin imza sahibi tarafından onaylandığını gösteren veri mesajı ile mantıklı bir şekilde ilişkilendirilmiş veya veri mesajına eklenmiş olan elektronik biçimdeki veriyi ifade etmektedir;
- b. “Sertifika” imza sahibi ile imza oluşturma verisi arasındaki bağlantıyı onaylayan bir veri mesajını veya bir diğer kaydı ifade etmektedir.
- c. “Veri mesajı” elektronik, optik veya elektronik veri değişimi (EDI), elektronik posta, telgraf, teleks ya da faks gibi benzer yöntemleri kapsayan ancak bunlarla sınırlı olmayan yollarla oluşturulan, gönderilen, alınan veya saklanan bilgiyi ifade etmektedir.
- d. “İmza sahibi”, imza oluşturma verisini elinde bulunduran ve kendi adına veya temsil ettiği kişi adına davranan kişidir.
- e. “Sertifikalandırma servis sağlayıcı” sertifikaları veren ve elektronik imzalara ilişkin diğer hizmetleri sağlayan kişidir.
- f. “İtimat eden taraf” bir sertifikayı veya elektronik imzayı esas alarak hareket eden kişidir.

---

* Orijinal metin için bkz. <http://www.uncitral.org/>

** Çeviren Aslı Deniz Helvacıoğlu. Bu çeviri daha önce Yasa Hukuk Dergisi Mart 2001/3 cilt 20, sayı 232, sayfa 34’de yayınlanmıştır.

¹ “Ticari” terimi, akti olsun veya olmasın, ticari nitelikteki tüm ilişkilerden doğan konuları kapsayacak şekilde geniş yorumlanmalıdır. Ticari nitelikteki ilişkiler, buradakilerle sınırlanmamakla birlikte, aşağıdaki işlemleri içermektedir: hizmetlerin veya malların değişimi ya da tedarikine ilişkin her tür ticari işlem; dağıtım anlaşması, ticari temsilcilik veya acente; factoring; leasing; inşaat işleri; danışmanlık; mühendislik; lisans; yatırım; finansman; bankacılık; sigorta; işletme anlaşması veya imtiyaz; joint venture ve diğer tipteki sanayi ve ticari işbirlikleri; eşyanın veya yolcuların hava, deniz, demiryolu veya kara yolu ile taşınması.

² Komisyon, bu Kanun’un uygulanabilirliğini genişletmek isteyen Ülkeler için aşağıda verilen metni önermektedir: “Bu Kanun, aşağıdaki durumlar haricinde [...] elektronik imzaların kullanılması halinde uygulanır.”

İmza Teknolojilerinin Eşit Muamelesi

Madde 3.

Bu Kanunda madde 5 dışında yer alan hükümlerden hiçbiri, Madde 6 (1)'de belirtilen şartları yerine getiren ya da uygulanacak hukukun şartlarına uyan herhangi bir elektronik imza oluşturma yönteminin yasal etkilerini dışlayamaz, kısıtlayamaz veya ortadan kaldıramaz.

Yorum

Madde 4.

1. Bu Kanun'un yorumlanmasında, milletlerarası karakteri ve uygulanmasında yeknesaklığın sağlanması ihtiyacı ve iyi niyet göz önünde bulundurulmalıdır.
2. Bu Kanun'la düzenlenmiş olan konulara ait sorulardan Kanun içerisinde açık bir şekilde hükme bağlanmamış olanlar, bu Kanun'un dayandığı genel esaslara uygun olarak çözümlenecektir.

Sözleşme ile Değişiklik

Madde 5.

Bu Kanun'un hükümlerinden sarfı nazar edilebilir veya bunların etkisi sözleşme ile değiştirilebilir meğerki sözleşme uygulanacak hukuka göre geçerli veya etkili olmasın.

İmzanın Gerçekleşme Şartları

Madde 6.

- (1) Kanun'un bir kişinin imzasını gerektirdiği durumlarda, elektronik imza kullanıldı ise bu şart, bir veri mesajı ile ilintili olarak yerine getirilmektedir. Ancak elektronik imzanın, herhangi bir ilgili anlaşma da dahil olmak üzere, tüm koşullar ışığında, veri mesajını oluşturma veya iletme amacına uygun olduğu kadar güvenilir olması gerekmektedir.
- (2) Paragraf (1), belirtilen şartın bir yükümlülük şeklinde olduğu ya da kanunun imzanın eksikliği halinde çeşitli sonuçlar doğurduğu durumlarda uygulanır.
- (3) Bir elektronik imzanın, paragraf (1)'de belirtilen şartı yerine getirmede güvenilir kabul edilebilmesi için aşağıdaki koşulları sağlaması gerekmektedir:
  - (a) imza oluşturma verilerinin, kullanıldığı bağlam içerisinde sadece imza sahibi ile bağlantısının bulunması ve başka kimse ile bağlantısının bulunmaması;
  - (b) imza tarihinde, imza oluşturma verilerinin sadece imza sahibinin kontrolü altında bulunması ve başka kimsenin kontrolü altında bulunmaması;
  - (c) imza tarihinden sonra elektronik imzada yapılan herhangi bir değişikliğin algılanabilir olması;
  - (d) imza için konulan yasal şartın amacının, ilgili olduğu bilginin bütünlüğü için güvence sağlamak olduğu durumlarda, imza tarihinden sonra bu bilgide yapılan herhangi bir değişikliğin algılanabilir olması.

- (4) Paragraf (3), herhangi bir kişinin aşağıda yer alan ehliyetlerine kısıtlama getirmez:
- (a) paragraf (1)'de belirtilen şartı yerine getirmek amacıyla elektronik imzanın güvenilirliğini bir başka şekilde oluşturmak; veya
  - (b) bir elektronik imzanın güvenilir olmadığına dair kanıt göstermek.
- (5) Bu maddenin hükümleri aşağıdakilere uygulanmaz. [...]

Hükümlerinin Yerine Getirilmesi

Madde 7.

- (1) *[Kanun'un yürürlükte olduğu ülke tarafından yetkili olarak tayin edilen, özel ya da kamuya ait, kişi, kurum veya idare]* hangi elektronik imzanın Madde 6'nın hükümlerini yerine getirdiğine karar verebilir.
- (2) Paragraf (1) uyarınca alınan herhangi bir karar, kabul edilen uluslararası standartlarla uyum içerisinde olmalıdır.
- (3) Bu maddede yer alan hükümlerden hiçbiri, uluslararası özel hukukun kurallarının uygulanmasını etkileyemez.

İmza Sahibinin Hareketleri

Madde 8.

- (1) İmza oluşturma verisinin, yasal etkiye sahip bir imza oluşturmak için kullanıldığı durumlarda her imza sahibi:
- (a) imza oluşturma verisinin izinsiz kullanımını önlemek için gerekli özeni gösterecektir;
  - (b) aşağıdaki durumlarda zaman geçirmeksizin, imza sahibi tarafından mantıklı olarak itimat eden olarak tahmin edilen ya da elektronik imzaya destek için servis sağlayan kişilere bildirimde bulunacaktır:
    - (i) imza sahibinin imza oluşturma verisinin güvenliğinin tehlike altında olduğunu bildiği durumlarda; veya
    - (ii) imza sahibi tarafından bilinen durumların, imza oluşturma verisinin güvenliğinin tehlikede olabileceğine yönelik önemli riske yol açtığı durumlarda.
  - (c) bir sertifikanın elektronik imzayı desteklemek için kullanıldığı durumlarda, imza sahibi, sertifikada yer alan veya sertifikanın geçerli olduğu süre zarfında sertifika ile ilgili olarak sunulan tüm belgelerin tam ve doğru olduğunun güvence altına alınmasında gerekli özeni gösterecektir.

- (2) İmza sahibi paragraf (1)'de yer alan şartları yerine getirmede kusur işlediği takdirde bundan sorumlu olacaktır.

Sertifikalandırma Servis Sağlayıcısının Hareketleri

Madde 9.

- (1) Bir sertifikalandırma servis sağlayıcısının, imza gibi yasal etki doğuracak bir elektronik imzaya destek verme amacıyla servis sağladığı durumlarda, sertifikalandırma servis sağlayıcısı aşağıda yer alan davranışlarda bulunmalıdır:
- (a) politikalarına ve uygulamalarına göre yaptığı sunumlar ile uyum içerisinde davranmalıdır;
  - (b) sertifikada yer alan veya sertifikanın geçerli olduğu süre zarfında sertifika ile ilgili olarak sunduğu tüm belgelerin tam ve doğru olduğunun güvence altına alınmasında gerekli özeni göstermelidir;
  - (c) itimat eden tarafın sertifika ile ilgili incelemelerde bulunmasına imkan tanıyacak erişim yolları sağlamalıdır:
    - (i) sertifikalandırma servis sağlayıcısının kimliği;
    - (ii) sertifikanın düzenlendiği tarihte sertifikada tanımlanan imza sahibinin imza oluşturma verisinin kontrolüne sahip olması;
    - (iii) sertifikanın düzenlendiği tarihte veya düzenlendiği tarihten önce, imza oluşturma verisinin geçerli olması;
  - (d) itimat eden tarafın sertifika ya da uygun durumlarda aşağıda verilen konular ile ilgili incelemelerde bulunmasına imkan tanıyacak erişim yolları sağlamalıdır:
    - (i) imza sahibinin teşhis edilmesinde kullanılan yöntem,
    - (ii) imza oluşturma yetkisinin veya sertifikanın kullanılmasının değerine ya da amacına getirilen herhangi bir kısıtlama;
    - (iii) imza oluşturma verisinin geçerli olduğu ve güvenliği konusunda tehlike bulunmaması,
    - (iv) sertifikalandırma hizmet sağlayıcısı tarafından taahhüt edilen sorumluluğun kapsamına veya içeriğine getirilen her türlü sınırlama,
    - (v) imza sahibinin madde 8 paragraf (1) uyarınca bildirimde bulunmasına yönelik yöntemlerin var olup olmadığı,
    - (vi) gerektiğinde iptal hizmetinin sunulup sunulmadığı;
  - (e) (d) (v) alt paragrafları uyarınca sunulan servisler imza sahibine Madde 8(1) (b)'ye uygun olarak bildirimde bulunma yöntemlerini sağlar ve (d) (vi) alt paragrafı uyarınca sunulan servisler gerektiğinde iptal hizmetinin alınabilmesini güvence altına alır.

- (f) Servis sağlarken itimat edilebilir sistemleri, prosedürleri ve insan kaynaklarını kullanmalıdır.
- (3) Sertifikalandırma servis sağlayıcı paragraf (1)'de yer alan şartları yerine getirmede kusur işlediği takdirde bundan sorumlu olacaktır.

İtimat Edilebilirlik **Madde 10.**

Madde 9 (1)(f)'de yer alan amaçlar doğrultusunda, bir sertifikalandırma servis sağlayıcısının kullandığı her türlü sistem, prosedür ve insan kaynaklarının itimat edilebilir olması için aşağıdaki etkenler dikkate alınmalıdır:

- (a) mali kaynaklar ve insan kaynakları, varlıklar dahil olmak üzere;
- (b) donanım ve yazılım sistemlerinin kalitesi;
- (c) sertifikaların işlenmesine yönelik prosedürler ve sertifikalar için uygulamalar ve kayıtların saklanması,
- (d) sertifikalarda belirtilen imza sahiplerine ve potansiyel itimat eden taraflara bilginin erişilebilir olması,
- (e) bağımsız bir kurum tarafından düzenli ve geniş bir denetim;
- (f) Devlet, bir akreditasyon kurumu veya sertifikalandırma servis sağlayıcı tarafından, birbirleri ile uyum içerisinde oldukları yönündeki bir açıklamanın varlığı; ya da
- (g) diğer bir ilgili etken.

İtimat Eden Tarafın Hareketleri **Madde 11.**

İtimat eden taraf aşağıdaki durumlarda kusurlu davranışlarının sonuçlarından sorumlu tutulacaktır:

- (a) bir elektronik imzanın güvenilir olduğunun doğrulanmasına dair gerekli davranışlarda bulunmadığında veya
- (b) elektronik imzanın bir sertifika ile desteklendiği durumlarda, aşağıdaki davranışlarda bulunmadığında:
  - (i) sertifikanın iptalinin, dondurulmuş olmasının veya geçerliliğinin doğrulanması ve
  - (ii) sertifikaya yönelik herhangi bir kısıtlamanın olup olmadığına bakılması.

Yabancı Sertifikaların ve Elektronik İmzaların Tanınması **Madde 12.**

- (1) Yabancı bir sertifikanın ya da bir elektronik imzanın hukuki yetkiye sahip olup olmadığına karar verilmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınmamalıdır:

- (a) sertifikanın düzenlendiği veya elektronik imzanın oluşturulduğu veya kullanıldığı coğrafi yer; veya
- (b) sertifikayı düzenleyen veya imza sahibinin iş yerinin coğrafi yeri.
- (2) *[Kanun'un yürürlükte olduğu Ülke]* dışında düzenlenen sertifikalar, *[Kanun'un yürürlükte olduğu Ülke]* ile esaslı olarak eşit seviyede güvenilirlik sunuyor ise *[Kanun'un yürürlükte olduğu Ülke]*de verilen sertifikalar ile eşit hukuki etkiye sahip olurlar.
- (3) *[Kanun'un yürürlükte olduğu Ülke]* dışında oluşturulan veya kullanılan elektronik imzalar, *[Kanun'un yürürlükte olduğu Ülke]* ile esaslı olarak eşit seviyede güvenilirlik sunuyor ise *[Kanun'un yürürlükte olduğu Ülke]*de oluşturulan veya kullanılan elektronik imzalar ile eşit hukuki etkiye sahip olurlar.
- (4) Paragraf (2) ve (3)'te yer alan hükümlere uygun olarak bir sertifikanın ya da elektronik imzanın esaslı olarak eşit seviyede güvenilirlik sunup sunmadığının belirlenmesinde, sadece kabul edilmiş uluslararası standartlar ve diğer ilgili bütün faktörler dikkate alınacaktır.
- (5) Paragraf (2), (3) ve (4)'te yer alan hükümler saklı kalmak şartıyla, taraflar aralarında belirli bir tip sertifika ve elektronik imza kullanmak üzere anlaşmışlar ise, bu anlaşma sınır-ötesi tanınma kapsamında yeterli kabul edilebilir, meğerki bu anlaşma uygulanacak hukuk uyarınca geçerli ve etkili olmasın.